

Szeged a válságban

Irta: Kéthly Anna

Lehető felelősséget érő embernek mással kezdeni irását, beszédét, mint a szinte közhelyé vált megállapítással: *harminc millió embernek nincs a világon munkája, neki és hozzátartozóinak nincs kenyere. És a másik közhellyel: világválság, amire már — jelentőségét fel nem fogva — legtöbbször értetlenül legyintenek.*

Egy termelési rend válsága, amely képtelen arra, hogy feladatát és *egyedüli létjogosultságát* betöltsse: azt, hogy az emberiséget eltartsa. Milyen jogcímen tartják kezükben a világ hatalmasai a vezetést és irányítást, ha fölégetik, denaturálják a buzát, elsüllyeszítik a kávé, »egykézésre« kényszerítik a cukornádültévényeket — de ugyanakkor milliókat kerget éhségfelvételre, vagy szemétkben turkálásra a nyomor?

A világ irányítóinak és urainak ez a tehetetlensége és tanácstalansága önmagában is tragédiát jelent a föld minden pontján. Anélkül azonban ez a tragédia helyi okok következtében elmélyül, ott az ellenzéki — elsősorban a világnézeti alapon álló — kritika is természetesen erősebb, engesztelhetlenebb és állandóbb, mint ott, ahol a bajokat a jogegyenlőség fegyvereivel, a demokrácia eszközeivel enyhíteni és csillapítani lehet.

Ez indokolja a szociáldemokrata párt parlamenti frakciójának magatartását a mai magyar uralkodó rendszerrel szemben. Éveken keresztül a Bethlen-kormányral, hónapokig a Károlyi-kormányral szemközti kritikánkban ez az álláspontunk jutott kifejezésre. Az ország közvéleménye érdeklődéssel fordult felénk a Gömbös-kormány kinevezésekor: vajon mit fognak csinálni a szociáldemokraták? A polgárság nagy része kevés kivétellel előlegezte a bizalmat s valóban érdekes és szokatlan külsőségek között lejátszódó kormánybemutakozás hatása alatt. Mi azonban kemény harcokban eltöltött időkben megtanultuk az érzelmekre ható szavak között az értelemhez szólókat keresni és valamennyi mögött a cselekedeteket kutatni. Mi megtanultuk, hogy a legnagyobb bajban sem szabad elfeledkezni a magunk felelősségéről. A nagy várakozás pillanataiban tehát mi kénytelenek voltunk ünneprontóként viselkedni. És az elmúlt két és félhónap a mi józan meglátásunkat igazolta.

Mi történt? Mi indult meg? Még csak nem is »építés a romokon« — mert építő munkának nyomát sem látjuk —, csak *támaszkodás a romokra*, egy összedőlt pártra. Akkor sem volt ennek köze a nemzethez, amikor az ismert választási eszközökkel összehozták. Ez a szakadék az évek folyamán áthidalhatatlanná szélesült. Aki a tulsó oldalról és a tulsó oldalon rekedtekkel akar nemzeti egységet, lelki harmóniát, testvériséget kezdeményezni, az vagy rövidlátó és nem tudja fölmérni a távolságot, vagy »nemzet« és »testvér« alatt azokat — megint csak azokat — érti, akik számára volt itt éveken keresztül szólásszabadság, költségvetési túllépés, optánsegység és más egyebek.

Az innenső parton vagyunk mi, akiknek munkáján épül és fennmarad ez az ország. Nem csak a gyár, a föld robotosai, irodák nap-számosai, hanem mindenki, aki ezeken keresztül és ezekkel együtt leli meg boldogulását itt e parányi földdarabon. Mi közöttünk nem kell válaszfalakat lerombolni már: itt van közöttünk, az orvost, az ügyvéd, az iparos, a kereskedő. Mind, akik felé csak a *kötelességteljesítés parancsszavával* fordultak eddig. Akiknek adómorált prédikáltak, elfeledkezve ennek döntőfontosságú hármasszögletéül: az igazságos adókövetésről, az igazságos adóbehajtásról és az adóbevételek igazságos felhasználásáról.

Nem rajtunk áll tehát a kezdeményezés sora. Kezdjék azok, akik évek óta tartják a programkíratban a titkos választójogot és a tiszta választásokat. Akik évek óta olyan módon tartják kezükben a közigazgatást, hogy a legkisebb szolgabíró, vagy rendőrkapitány is a szólásszabadság ellenőrének tartja magát. Kezdjék azok, akik éretlennek tartják a magyar népet saját sorsának intézésére.

De úgy mutatkozik, hogy nem akarják kez-

deni. Erdékképviseleti fantazmagóriák, diktatura-kacérkodások és gyűlésbetiltások: ezek a konkrétumok az új korszak hajnalán. A szociáldemokrata párt tehát megy egyenes útján. Nem csalódottan, mert nem várt semmit: tudta, hogy nem adhatnak mást, mint mi lényegük. A párt a maga egészében teljesíteni fogja a maga kötelességét a magyar demokratikus átalakulás szolgálatában. Egyénenként pedig minden tagja a parlamenti frakciónknak külön is betölti azt a feladatot, amellyel megbízói a parlamentbe beküldték.

Ismétlek, ha újból azt mondom, hogy büszke vagyok arra, hogy ezt az egyéni feladatot Szeged városa bizta reám. Ez a feladat egyre nehezebb lesz. A magyar tragédia kimélyülése a nagy lendület után Szeged számára is megtorpanást jelent. Ezt megérzi a város minden lakosa. Mint a lánc egyes szemel, ha egyetlenegy is kiesik, az egésznek tartóereje elvész.

Akarmelyik dolgozó réteg esik el a gazdasági harcban, valamennyi megérzi. Nagy célok, nagy tervek helyett Szeged sorsa a közeljövőben: beleilleszkedés a lehetőségekbe. Közös munkánk a város minden lakosával és vezetőségével, hogy ezek a lehetőségek ne legyenek olyan korlátoltak, ami a város elsoványodásával járna. *A szegedi intézmények védelmében — ha Szolnok után Szentes, tehát váltott konkurrensnek is jelentkeznek — egyeknek kell lennünk. Szegednek a nemzetközi életbe való bekapcsolódásának kérdését is sürgetni fogjuk és nem engedjük elszakadni a transzkontinentális ut kérdését. A város érdekel nem ellentétesek a közérdekkel. Sőt az egész országnak elsőrendű érdeke, hogy ez a határváros — jobbról-balról egy lépésnyire vagyunk a határtól — méltóan tudja mind a két irányban reprezentálni ezt az országot.*

Bármiféle kemény politikai harcok között álljon a szociáldemokrata parlamenti frakció, Szeged város külön problémáinak, speciális fájdalmainak számára mindig lesz időm, energiám és szeretetem.

A szegedi parlament

Irta: Dr. Deitre János

Annyiszor beszéltünk már arról, ami a közgyűlésen történt, ami a közgyűlés előtt végbe ment, amit a közgyűlés elhatározott, vagy elhatározni elmulasztott, hogy végre talán *magáról a közgyűlésről*, magáról a *szegedi parlamentről* is kellene beszélni s kutatni azt, hogy a közgyűlés hogyan tölti be azt a szerepet, amit a három évvel ezelőtt lezajlott választási harcok idején a jelöltek a maguk s a közgyűlés számára vállaltak, — annyi kritika kísérte már a közgyűlés egyes pártjainak, frakcióinak és tagjainak szereplését, hogy végre elérkezettnek kell tartani az időt *magának a közgyűlésnek kritikájára* is.

Ezt a bírálatot azonban megnehezíti a közgyűlés életmegnyilatkozásainak legszembeötlőbb sajátossága:

A közgyűlés szervezatlensége

Amikor a közgyűlés összetételét megállapító törvényt tárgyalták, nagyon illetékes helyről hangzott el az a kijelentés, hogy ez a törvény *a politikai pártok előtt nyitja meg a közgyűlést*. S valójában az is történt. A közgyűlésnek nincs egyetlen választott tagja sem, akit nem politikai párt vagy politikai tekintet segített be a közgyűlésbe. Mivel azonban szervezett pártok harcoltak a közgyűlési tagságokért, azt lehetett s azt kellett hinni, hogy a harc szervezettsége a közgyűlési pártok fegyelmeztségében folytatódik, mint ahogy mindenütt másutt történt is. A szegedi közgyűlés pártjainak fegyelmezatlensége és szervezatlensége speciális szegedi jelenség. Nem egyszer

vett részt e sorok írója is a közgyűlési pártok vezetőinek megbeszélésén, ahol pártközi egyezményeket kellett volna létrehozni egységes állásfoglalás, vagy a közgyűlés munkarendjének biztosítása érdekében. Olyan pártközi megbeszélést azonban még nem tartottak, amelyen legalább is a többségi pártok nevében tárgyalók ne tették volna azt a kijelentést, hogy *a maguk személyében nem tudják garantálni pártjuk állásfoglalását, soha többre, mint a maguk állásfoglalására s a maguk befolyásának érvényesítésére nem vállalkoztak*, de erre is kivétel nélkül azzal a *fenntartással*, hogy a párt tagjai esetleg nem fogják állásfoglalásukat a létrejött megállapodáshoz szabni.

Amikor Budapesten a főpolgármesteri állás betöltéséről volt szó, a kormánynak elég volt megállapodásra jutni a két többségi párt elnökével, a többségi párt tagjai azután *egy emberként* szavaztak le arra, akinek megválasztásában a párt vezetői megállapodtak. Amikor a fővárosi közgyűlés elé került a *Hév.* megváltásának kérdése, a fővárosi közgyűlés pártjai külön-külön határozták el, hogy a megváltás mellett, vagy a megváltás ellen szavaznak-e s azután a közgyűlésen *kivétel nélkül minden tag* pártjának állásfoglalása szerint szavazott.

Ez a természetes helyzet s ez a kívánatos állapot is, mert a közgyűlés munkájának biztonsága is azt követeli, hogy *ne esetlegesség, ne véletlenek, ne az éppen jelenlévők hangulata* döntsön sokszor igen nagy jelen-

Szegeden mindenkinek legyen rádiója!

Gázgyári-rádió-akció

révén mindenki olcsón juthat Orion rádiókészülékhez.

Díjtalan bemutatás a következő cégeknél:

Csányi Antal, Feketesas-ucca 22.

Csuri Ferenc, Kárász-ucca 16.

Deutsch Albert, Kárász-ucca 7.

Fonyó Soma, Kölcsey-ucca 4.

Hrabák Károly, Kossuth Lajos-sugárút 6.

Jani András, Széchenyi-tér 8.

Kelemen Márton, Kelemen-ucca 11.

Moskovitz Lajos, Kölcsey-ucca 10.

